

# Latweefchhu Awises.

Nr. 52. Zettortdeenâ 27tâ Dezembera 1834.

Padohms pee zilts= jeb pamiliaas=  
wahrdu usnemfchanas.

Kad augusta waldischanas=teesa tannî ar awi-  
sehm lihdsfuhittâ pawehleschanâ Nr. 7832 irr  
pawehlejusi, lai labbakas lauschu = isschirkfcha-  
nas deht ir Kursemmes semneeki, kâ wissi zitti  
Kreewju=semmes parvalstneeki, few peeleafahs  
ihpaschus uswahrdus, kas lihds schim pee teem  
ne bija wissai eerasti, un zaur fo dascha fajuk-  
fhana zehlufes, tad gan tik labb pagastu=tee-  
fahm, appafsch kurru usraudschanas schai lee-  
tai buhs notift, kâ arri pascheem lautineem, no  
kurreem daschi warr buht ne sinnatu, kahdu  
wahrdu usnemtees, daschi atkal few tahdus  
wahrdus peeliku, kas naw lehti isteizami un pa-  
turrami, un kas tadeht ahtri no zitteem taptu  
pahrgrohfiti, jeb kas smeeklaini un ne peederrigi  
irrajd, — labbi buhtu, teem par scho leetu labbu  
padohmu doht, kas zaur schahm awisehm katras-  
pagasta=teefas rohkâ kluhtu, fo schahs fareem  
pagasteem pee zilts=wahrdu usnemfchanas war-  
retu preekschâ lassit, un kas teem par paligu  
buhtu pee labba wahrda ismekfchanas. Bet  
labbaku padohmu teefcham teem ne sinnam, fa  
to, kas Widsemmes kalenderi no ta gadda 1823  
Widsemneekeem bija dohts, un fo tadeht ka schis  
kalenderis retti pee mums atrohnams, sché ir  
Kursemneekeem par labbu gribbam israfstift.  
Tur ta staw: „Ja tu, gohdigs lassitaas, fewim  
uswahrdu gribbi peelikt, tad luuko us to, ka tu  
ne peenemmi tahdu uswahrdu, fo jau zits irr  
peenehmis, jo tad taru zillii ne warr noschkirt no  
zitta zilweka zilts. Tadeht arri sawa tehwa  
krusta=wahrdu ne peeleafi fewim par uswahrdu,  
jo tik dauds lauschu jau to irr darrijschi, ka tag-  
gad gan tahds pulks Aldamsonu, Jansonu,  
Klahssonu, Pehtersonu, Reinsonu rohnahs, ka  
turpmak winnu zillts labbi ne warrehs isschirkirt  
sawâ starpa. (Mehs peeleafam wehl scho pa-

dohmu: ne usnemmees fewim ne kahdu pohliku  
jeb wahzisku wahrdu, zaur to fewi par Pohl  
jeb Wahzeeti pazelt dohmadams, kâ daschi arr  
labproht darra, bet gohda faru Latweefchhu wal-  
lodu un tautu, kas pateest gohdinajami, un is-  
lossees kahdu ffaidru Latweefchhu wahrdu.) Wehl  
mekle fewim tahdu uswahrdu dabbuht, kam arri  
kahda saprafchana buhtu flaht, prohti kas kaut-  
kahdu leetu eeshme; jo tahdi wahrbi allaschin  
dauds lehtaki paturrami, ne kâ tahdi, kam tikkai  
skanna ween, un kas ne fo ne eeshme, kam ne  
kahda saprafchana naw flaht.

I. Tu faru uswahrdu warri nemt no kahda  
zilweka ammata, no kahdas zilweku kahrtas,  
darbastrahdaschanas, un maisepelnischanas, kas  
terw jau buhtu, woi kas terw patiktu, fo tu fa-  
weem behrneem wehletu. Tahdi wahrbi buhtu  
fchee:

Aldminn, Allditaj, Ahrditaj, Ahrste, All-  
gahds, Ammatneek, Alraj, Aludseknis, Bahders,  
Barrotaj, Beedre, Bekker, Biffineek, Behreens,  
Bittineek, Blohdneek, Brahl, Brauzej, Bruht-  
gan, Brunneneek, Buhmann, Buhmeister,  
Bundsineek, Bungataj, Darbineek, Darwode-  
de, Daugul, Daugarweet, Derretoj, Deweij,  
Draugs, Drawineek, Dreimann, Dseedataj,  
Dselkallej, Dsirnikallej, Dwihnis, Gesalneek,  
Ehrgeleek, Engel, Ezetaj, Gahjej, Gaitneek,  
Galdneek, Galwineek, Glahbej, Glahsneek,  
Grahmatneek, Gultneek, Jahtneek, Jaunek,  
Johstneek, Inhrmalneek, Kahljineek, Kaimin,  
Kallej, Kapprazzej, Kaschokneek, Keegelneek,  
Kehnia, Kohpmann, Krohdsineek, Kuggineek,  
Kuhlej, Kuhn, Kuptsche, Kurpneek, Kutscher,  
Laiwineek, Lassmann, Leezineek, Leijineek, Lut-  
tekle, Mahjineek, Mahzekle, Makschkerneek,  
Mallej, Melder, Malzineek, Mantineek, Med-  
dineek, Meefneek, Meetneek, Mehrneek, Mei-  
ster, Muhrneek, Namneek, Ohdsineek, Ohr-

mann, Pastneek, Parahr, Pirtneek, Plawineek, Pohdneek, Prahmneek, Prachtneek, Prezzineek, Puif, Rattineek, Razzei, Nemmes, Rohbeschneek, Sahbakneek, Sahtneek, Sargs, Sohkuhtneek, Sedlineek, Seepneek, Sehneneek, Sehn, Selle, Semmturr, Skohlneek, Skrohder, Smiltneek, Snoht, Spehjneek, Spehlmann, Spreedej, Stabulneek, Starpneek, Strahdneek, Sweineek, Sweschineek, Usraug, Waddineek, Waddon, Wadmalneek, Wattineek, Wallodneek, Weddej, Weentull, Weenturr, Weef, Weetneek, Wehsneek, Wehwer, Zehlej, Zettineek, Zepurneek. (No scheem wahrdeem labbakas ischierschanas deht ne nemmees tahdu, kas jau tawa pagasti kahds mahju-wahrds.)

II. Woi tu sawu uswahrdu warri nemt no kahdas zilweka-dabbas woi pee meesas woi pee dwehfeles, kad tu pats buhtu tahds, woi wehletu, ka tawi pehznahfami tahdi paliktu. Tahdi wahrdu buhtu schee:

Algrs, Ahtrs, Baggat, Bahrsdain, Besbehd, Beesais, Dailais, Drohfsprahrt, Dseltan, Gaischprahrt, Gattaw, Gauden, Gohdig, Ihsten, Kaunig, Kupls, Laimig, Leelmann, Leefmain, Melnazz, Melngalw, Nahmprahrt, Nai-bul, Saldan, Sarkan, Sillazz, Slawen, Spihdain, Spohdre, Spulgazz, Swabbadneek, Uhdain, Ustizz, Warren, Wezzih.

III. Woi arridsan uswahrdu warri nemt no radditahm leetahm, no svehreem, putneem, siwim, un zittahm dschwahm Deewa-raddibahm, woi no kohkeem, fruhmeem, sahlehm, puklehm, kas isaug no semmes, woi no akminneem un zit-tahm leetahm, ko isrohk no semmes. Tahdu wahrdu neisskaitamis pulks, no kurreem titkai masumu peeminnesim, ka:

Ahypis, Aluns, Bebris, Breedis, Chrschkis, Kurinis, Lahzis, Lubsis, Pelle, Rohnis, Sak-kis, Stirna, Wahweris, Wilks, Zaune. — Alppohg, Ballohd, Dsehrwe, Dsilna, Dukfur, Chrgle, Gahn, Gaigal, Gail, Gulbe, Irbe, Kimmul, Kraufle, Lehl, Medden, Paipal, Rubben, Sihle, Stahrk, Strasde, Swirbul, Letter, Uhpe, Wannag, Zahliht, Zihrl. — Affer, Grundul, Lihdef, Plaunde, Renge, Ruh-

dul, Sandaht, Sebre, Silke, Skaunat, Steepa, Sutte, Taimin, Wimbe. — Bitte, Dsirnekle, Gleemess, Gissen, Spihgul, Laurin, Wehsicht, Zirzen. — Ahbol, Apfe, Behrsin, Egliht, Gohba, Kahrkle, Klawa, Leepin, Ohsol, Oh-solneek, Preede, Puhpul, Reekste, Wihtol. — Appin, Baldrin, Dadsche, Grihsle, Kahpohst, Kiplok, Linnin, Maggon, Nahtre, Mahzin, Rohse, Nutke, Waiwarin. — Akmin, Alluhn, Dselse, Falke, Klint, Mahl, Missin, Sahl, Sehr, Seltin, Puttekliht, Sudrabin, Swelke, Swirgsde, Tehraud.

IV. Pehdigti tu arridsan sawu uswahrdu warri peeneimt no rihkeem, woi no kaut kahdahm tew patihkamahm woi derrigahm leetahm, ta ka:

Aimbult, Arkle, Atspaid, Alusekl, Alustrin, Awoht, Balsen, Behnin, Besmer, Birkau, Blohde, Blukke, Bohm, Bundul, Dahlber, Dahrsm, Daksche, Daktin, Dambe, Degle, Dibben, Dihgle, Dsellon, Dselstkaln, Dsirkstel, Ehwel, Elkton, Enkur, Gabban, Galdin, Gar-rohs, Gredsen, Ihlen, Iskapt, Kabbat, Kah-tia, Kakin, Kalnin, Kaltin, Kamman, Kam-meef, Kammol, Karrohg, Karroht, Kaschok, Katlin, Kaulin, Kaufht, Keegel, Klehpe, Klehtin, Knohpe, Kohkle, Krabsne, Krampf, Krauste, Krehslin, Krohniht, Kukkul, Kum-mohs, Kurwe, Kuschke, Laidars, Leddus, Leeschker, Lemmess, Lezzekle, Lohdsin, Lohzin, Lohzefle, Luhzin, Luktur, Maisin, Mazzin, Makschker, Meeser, Meetin, Mehtel, Meschin, Mammin, Nasht, Needre, Pagalm, Pagrabs, Pakul, Pamat, Papihr, Pasphahn, Pawehn, Pihlar, Pilliht, Plaukstin, Pohde, Prahm, Puhrin, Pulzin, Pulksten, Pumpur, Radsin, Rattin, Raufche, Neschge, Nibten, Ninke, Nitten, Rulle, Ruhse, Sahbak, Sakne, Sak-tin, Salmin, Sarre, Schkeelin, Schkehde, Schkirstin, Schkuhne, Schnohre, Seedin, Seh-gel, Seezin, Seemel, Seetin, Sehdekle, Sil-lin, Sifle, Skabbarg, Skurstin, Sneedsin, Sohben, Sohbin, Sohbe, Spahrnir, Spalwe, Speegel, Spihdekle, Spihker, Spilwen, Spoh-stin, Stahdin, Stender, Stohpin, Strikke, Stubbur, Stohbrin, Sturme, Suffele, Swahr-

gul, Swahrystn, Swamme, Swanne, Swarre, Zeegel, Telte, Tihklin, Tiltin, Tinnekle, Tirsineek, Trauzin, Trummet, Tscheekur, Urbekle, Wadmal, Wahrdin, Waidzin, Wainak, Waktneek, Waldzin, Waske, Weeful, Wehjin, Wellen, Wilnün, Zaurum, Seemin, Zelheit, Zeple, Zindin, Zirriht, Zukkur.

Beidsoht wehl ißkatram mihtas Latweeschutautas zilts-tehwam wehlejam, lai tas zilts-wahrds, ko wiisch fewim un saweem behrneem islassa, wehl pehz sunts gaddeem stahn gohda-peeminaa pee wisscem pasihstameem.

x.

### Fauna nomannischana.

Pehz daudsfahrtigas ismehginaschanas laudis irr atradduschi, ka wissi sejhumi kas ap wakkara laiku iskaifiti un par naakti no rassas apmirkuschi, ne aparriti ne apezzeti tapat naakti pahrgult, bet rihtä itt agri ar faules lehfschanu tohp eestrahdati, jo augligi isdohdahs. Tahds sejhums, 1) pahri deenas agraki usdihga, ahtraki usaugu un wisswairak faufa wassora gan par neddelu agrak plaujams bija; 2) tahds palifka no putneem ne aiskahrt; 3) labbiba us echo wiisti garaka steebrds un garaka wahryas kluu un jo swarrigus graudus nesse; 4) dahrsu sejhumi (kapohsti, greeschni (kahli), rahzini, rutki) ne tappa ta no spradsehm noehsti.

C. M. — r.

### Teefas fluddinischana.

Us pawehleschanu tafs Reiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walts ic. ic. ic., tohp no Brambergas pagasta teefas wissi tee, kam taisnas prassishanas pee ta Brambergas fainneeka Aktohtu Gamma buhtu, par furra mantu schodeen Konkurse nospreesta, usfaukt, few 8 neddelu starpa pee schahs teefas peeteiktees, zittadi neweens wairs netaps peenents.

Krohna Brambergas pagasta teefsa, tanns 8ta Dezember 1834.

(Nr. 338.) G. Maisfel, pagasta wezzakais.  
(Nr. 338.) G. Paulborn, pagasta teefas frihweris.

Us pawehleschanu tafs Reiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walts ic. ic. ic., tohp no Brambergas pagasta teefas wissi tee, kam taisnas prassishanas pee ta Lipstu muischas fainneeka Kramera buhtu, par furra mantu schodeen Konkurse nospreesta, usfaukt, few 8 neddelu starpa pee schahs teefas peeteiktees, zittadi neweens wairs netaps peenents.

Krohna Brambergas pagasta teefsa, tanns 8ta Dezember 1834.

U. Stakle, peefehdetais.

(Nr. 349.) G. Paulborn, pagasta teefas frihweris.

Us pawehleschanu tafs Reiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walts ic. ic. ic., tohp no Rabillas pagasta teefas wissi tee, kam kahdas taisnas parradu prassishanas pee ta libdschinniga Rabbillas fainneeka Jaundubbu Zahna buhtu, kas parradu dehl sawas mahjas atdewis, un par furra atlifikschu mantu konkurse nospreesta, usaizinati, pee saudefchanas sawas teefas, 2 mehneshu starpa, tas irr libds 14to Webruar n. g. ar sawahm prassishahn un winnu parahdischahnun pee schahs teefas peeteizahs un fagaida ko teefsa spreedihs, jo pehz tam neweens wairs taps dsirdehts.

Rabbillas pagasta teefsa, 8ta Dezember 1834.

(L. S.) † † Ams Wiensbarraij, pagasta wezzakais.  
(Nr. 163.) C. Herrmann, pagasta teefas frihweris.

Us pawehleschanu tafs Reiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walts ic. ic. ic., tohp wissi tee, kam kahdas taisnas prassishanas pee ta Wezz-Pilles fainneeka Kempiu Fehkaba buhtu, kas inventariuma truhkuma un zittu parradu dehl, sawas mahjas atdewis, usaizinati, libds gto Webruar n. g. pee schahs pagasta teefas peeteiktees.

Wezz-Pilles pagasta teefsa, 1ma Dezember 1834.

Gobsemni Sihman, pagasta wezzakais.  
(Nr. 35.) Fr. Hildebrand, pagasta teefas frihweris.

Us pawehleschanu tafs Reiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walts ic. ic. ic., tohp no Krohna Brambergas pagasta teefas wissi tee, kam taisnas prassishanas pee ta Lipstu muischas fainneeka Strikkabuhtu, par furra mantu schodeen Konkurse nospreesta, usfaukt, few 8 neddelu starpa pee

schahs teefas peeteiktees, zittadi neweens wairs netaps peenemits.

Krohna Brambergas pagasta teesa, tann 15tā Dezember 1834. 2

J. Maisfel, pagasta wezzakais.

(Nr. 378.) G. Paulborn, pagasta teefas frihweris.

Us pawehleschanu tahs \*Reiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walstis ic. ic. ic., tohp no Palangas pagasta teefas wissi, kam kahda prassifchana buhtu no teem fainmeekem no Palangas uowada, Kristop Pritschin un Jahn Lazittis, par furreem muischas un magasihnes parradu labbad konfurse nolikta irr, usaizinati, pee saudeschanas sawas teefas, lihds 5to Webruuar m. d. 1835 pee schihs teefas peeteiktees.

Palangas muischas pagasta teesa, tann 5tā Dezember 1834. 3

(L. S.) † † Simon Nading, pagasta wezzakais.

(Nr. 325.) C. Edlon, pagasta teefas frihweris.

Us pawehleschanu tahs \*Reiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walstis ic. ic. ic., tohp no Krohna Reschamuischias pagasta teefas wissi tee, kam taifnas prassifchanas pee ta Jauu-Platones fainmeeka Basliku Janna buhtu, par kurrea mantu schodeen konfurse nospreesta, ussaulti, few 8 neddelu starpa pee schahs teefas peeteiktees, zittadi neweens wairs netaps peenemits.

Krohna Reschamuischias pagasta teesa, 12tā Dezember 1834. 3

D. Kaschok, peesehdetais.

(Nr. 235.) G. Paulborn, pagasta teefas frihweris.

Wissi tee, kam kahdas prassifchanas moi mellechanas no ta libds schim bijuscha Leel-Priderike muischas fainmeeka Kalna Waweru Turra mantas buhtu, kas

sawas mahjas nespelzibas dehl pats atdewis un par kurrea mantu konfurse nospresta, tohp ussaulti, lai 2 mehneshu starpa no appalschrakstitas deenas, probu lihds 14to Webruar n. g. pee Greenvaldes pagasta teefas peemelvahs un sogaida fo terfa pehz likkuneem spreedihs. Eeklaht tohp peekohdinahs, ka tee, kas pehz schi termina nahktu, wairs netaps klausiti, un saudrbs sawu terfu. To buhs wehra nemt!

Greenvaldes pagasta teesa, tann 10tā Dezember 1834. 1

(L. S.) † † Plohsiegall Jacob, pagasta wezzakais.

(Nr. 240.) Fried. Boehme, pagasta teefas frihweris.

### S l u d d i n a f c h a n a.

No tahs mosas grahmatinas, fo schinni waffara likkam drifkeht un kurras wirsrakstis irr: „K à Deewa = kalposchana eeksch Latweeschubasnizahm swehtdeenäs un swehtlös ja-turr,” drish jau wissi tee gabbali isdohti, zif par pirmu reiss bija isdrifketi. Bet wehledami, lai katrs Latweetis täpat Kursemme kà Widsemme scho grahmatiu eeksch sawas dseefmu-grahmatas warrute eelik un tå arri nemt lihds basnizä, un lai arri pascham nabbagam ne buhtu pahrdahrga, tad winnu o htru reis tik dauds leelakä pulkä effam likkuschi drifkeht, ka winna taggad par 6 kappeikeem kappera = nau das. irr dabbujama täpat Zelgawä pee zeeniga Steffenhagen-funga, kà arri tè Rihgä pee Zahna = basnizas festera woi Fohlmeistera. — Schai ohtrai drifkei wehl ar mas wahrdeem ta mahziba peeslika: kà daschäss draudsés Fohlmeisteram Deewa = kalposchana irr ja-turr, kad mahzitaïs now klah. Rihgä, tasi 20tā November 1834. 1

H. Trey,  
wezzakais mahzitaïs pee Zahna = basnizas.

### S i n n a.

Teem, kam patihkams buhtu, schahs Latweeschu Awises ir turpmak lassift, scheit tohp sinnams darrihts, ka tahs arri nahkocha 1835tā gadda taps rakstitas. Maksa, apstelleschana un wissas zittas leetas paliks kà preekschlaifta, bet ka warretu sinnah, zif awihschu lappas buhs likt rakstsos eespeest, tad ifkarts gohdigs lassiftas tohp luhts, Steffenhagen lungam pee laika to usdoht, ka tas pirzeju wahrdus un naudu warretu falassift. Jo tee, kas wehlaki schahs lappinas apstellehs, ne warrehs par launu nemt, kad tee tohs pirmajus numerus ne dabbuhs lihds. 2

### B r i h w d r i k k e h t.

No juhmannas-gubernementu augstas waldischanas pusses: Hofrath von Braunschweig, grahm. pahlruhlotais.

No. 593.

237.229